

ด่วนที่สุด

ที่ กค ๑๐๑๔/๖๓๖

สวค. ๗๔
วันที่ ๖ ก.พ. ๕๙
เวลา ๑๕.๐๐

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
รหัสเรื่อง : ส18964 ก.จ. ๖๓
รับที่ : ๑2056/59 นก. ✓
วันที่ : 08 ก.พ. 59 เวลา : 13:46

กระทรวงการคลัง
ถนนพระราม ๖
กรุงเทพฯ ๑๐๔๐๐

พ. กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙

เรื่อง รายงานสถานการณ์หนี้สินภาคครัวเรือนและมาตรการในการลดภาระหนี้สินภาคครัวเรือนและหนี้นอกระบบ
เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

อ้างถึง หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๕/ว ๔๑๗ ลงวันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๕๘

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. หนังสือรองนายกรัฐมนตรีเห็นชอบให้เสนอคณะรัฐมนตรี
๒. หนังสือกระทรวงการคลัง ด่วนที่สุด ที่ กค ๑๐๑๔/๑๓๔๗๙ ลงวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๕๘

ตามหนังสือที่อ้างถึง นายกรัฐมนตรีได้มีข้อสั่งการในคราวประชุมคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๕๘ ให้กระทรวงการคลังดำเนินการตามข้อสั่งการของนายกรัฐมนตรีในคราวประชุมเมื่อวันที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๕๗ ที่กำหนดให้กระทรวงการคลังศึกษาแนวทางและมาตรการในการลดภาระหนี้สินภาคครัวเรือนและหนี้นอกระบบที่เพิ่มสูงขึ้นในปัจจุบันให้เป็นรูปธรรมโดยเร็ว และให้กำหนดมาตรการแก้ไขปัญหภาระหนี้สินที่เกิดจากการใช้บัตรเครดิต และให้รายงานความคืบหน้าต่อคณะรัฐมนตรีทราบภายในเดือนมกราคม ๒๕๕๙ ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

ในการนี้ กระทรวงการคลังขอเสนอเรื่อง รายงานสถานการณ์หนี้สินภาคครัวเรือนและมาตรการในการลดภาระหนี้สินภาคครัวเรือนและหนี้นอกระบบ มาเพื่อคณะรัฐมนตรีทราบ โดยเรื่องนี้เข้าข่ายที่จะต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรีตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๔ (๑๒) เรื่องที่นายกรัฐมนตรีในฐานะหัวหน้ารัฐบาลนำเสนอหรือมีคำสั่งให้เสนอคณะรัฐมนตรี ทั้งนี้ รองนายกรัฐมนตรี (นายสมคิด จาตุศรีพิทักษ์) กำกับการบริหารราชการกระทรวงการคลังได้เห็นชอบให้นำเรื่องดังกล่าวเสนอคณะรัฐมนตรีด้วยแล้ว (สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑)

ทั้งนี้ เรื่องดังกล่าวมีรายละเอียด ดังนี้

๑. เรื่องเดิม

ในคราวประชุมคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๕๘ โดยนายกรัฐมนตรีได้สั่งการให้กระทรวงการคลังดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๕๗ ที่กำหนดให้กระทรวงการคลังศึกษาแนวทางและมาตรการในการลดภาระหนี้สินภาคครัวเรือนและหนี้นอกระบบที่เพิ่มสูงขึ้นในปัจจุบันให้เป็นรูปธรรมโดยเร็ว และให้กำหนดมาตรการแก้ไขปัญหภาระหนี้สินที่เกิดจากการใช้บัตรเครดิต และให้รายงานความคืบหน้าต่อคณะรัฐมนตรีทราบภายในเดือนมกราคม ๒๕๕๙ ซึ่งกระทรวงการคลังได้เคยดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๕๗ โดยได้รายงานสถานการณ์หนี้สินภาคครัวเรือนและมาตรการในการลดภาระหนี้สินภาคครัวเรือนและหนี้นอกระบบให้คณะรัฐมนตรีทราบแล้ว เมื่อวันที่ ๗ กรกฎาคม ๒๕๕๘ (สิ่งที่ส่งมาด้วย ๒)

๒. เหตุผลความจำเป็นที่ต้องเสนอคณะรัฐมนตรี

เป็นการดำเนินการตามข้อสั่งการของนายกรัฐมนตรี ให้กระทรวงการคลังรายงานความคืบหน้าต่อคณะรัฐมนตรี

๓. สารสำคัญ ข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย

๓.๑ สถานการณ์หนี้สินภาคครัวเรือน

กระทรวงการคลังได้ใช้ข้อมูลหนี้สินภาคครัวเรือนของธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) ล่าสุด ณ ไตรมาส ๓ ปี ๒๕๕๘ ในการวิเคราะห์สถานการณ์หนี้สินภาคครัวเรือน สรุปได้ดังนี้

๓.๑.๑ ภาพรวมหนี้สินภาคครัวเรือน

ข้อมูลของ ธปท. ระบุว่า สัดส่วนหนี้สินภาคครัวเรือนต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (Gross Domestic Product: GDP) ขยายตัวอย่างรวดเร็วในช่วง ๘ ปีที่ผ่านมา โดยพิจารณาจากเงินให้กู้ยืมแก่ภาคครัวเรือนที่ขยายตัวสูงกว่าการขยายตัวของ GDP มาโดยตลอด ทำให้หนี้สินภาคครัวเรือนเพิ่มขึ้นจากร้อยละ ๕๔.๖ ของ GDP ในไตรมาส ๔ ปี ๒๕๕๐ เป็นร้อยละ ๘๑.๑ ของ GDP ในไตรมาส ๓ ปี ๒๕๕๘

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าเงินให้กู้ยืมแก่ภาคครัวเรือนจะเพิ่มขึ้น แต่ในช่วง ๓ ปีที่ผ่านมา อัตราการขยายตัวก็มีแนวโน้มชะลอตัวลงอย่างต่อเนื่อง โดยลดลงจากร้อยละ ๑๘ ในไตรมาส ๔ ปี ๒๕๕๕ เหลือร้อยละ ๕.๕ ในไตรมาส ๓ ปี ๒๕๕๘ และการขยายตัวของอัตราส่วนหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (NPL) ต่อสินเชื่อรวมก็มีแนวโน้มลดลงเช่นกัน โดยขยายตัวลดลงจากร้อยละ ๒๖.๒ ในไตรมาส ๔ ปี ๒๕๕๖ เหลือร้อยละ ๑๔.๖ ในไตรมาส ๓ ปี ๒๕๕๘

๓.๑.๒ หนี้สินภาคครัวเรือนจำแนกตามวัตถุประสงค์

หนี้สินภาคครัวเรือนสามารถพิจารณาตามวัตถุประสงค์การใช้สินเชื่อประเภทต่าง ๆ โดยพิจารณาตามสินเชื่อที่สามารถแยกรายละเอียดได้ จะเห็นได้ว่า

๑) สินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัย คิดเป็นร้อยละ ๒๗.๑ ของหนี้สินภาคครัวเรือนทั้งหมด ขยายตัวร้อยละ ๙.๒ เมื่อเทียบกับปีก่อนหน้า ชะลอตัวเล็กน้อยจากไตรมาสก่อน ขณะที่ NPL ทรงตัวอยู่ในระดับต่ำอย่างต่อเนื่อง โดยอยู่ที่ร้อยละ ๓.๔ ทั้งนี้ สินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยเป็นสินเชื่อที่มีหลักประกัน จึงมีความเสี่ยงต่อระบบสถาบันการเงินไม่สูงมากนัก

๒) สินเชื่อรถยนต์ คิดเป็นร้อยละ ๑๕.๑ ของหนี้สินภาคครัวเรือนทั้งหมด โดยหดตัวร้อยละ ๔.๕ เมื่อเทียบกับปีก่อนหน้า โดยหดตัวต่อเนื่องจาก ๓ ไตรมาสก่อน และ NPL ยังทรงตัวอยู่ในระดับต่ำเพียงร้อยละ ๑.๔ ทั้งนี้ สินเชื่อรถยนต์จัดเป็นสินเชื่อที่มีหลักประกัน จึงมีความเสี่ยงต่อระบบสถาบันการเงินไม่สูงมากนัก เช่นเดียวกับสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัย

๓) สินเชื่อบัตรเครดิตและสินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับ หรือสินเชื่ออุปโภคบริโภค คิดเป็นร้อยละ ๒.๘ และร้อยละ ๓.๐ ของหนี้สินภาคครัวเรือนทั้งหมด ตามลำดับ และมีอัตราการขยายตัวร้อยละ ๖.๕ และร้อยละ ๓.๘ ตามลำดับ แต่ก็ชะลอตัวลงจากไตรมาสก่อนหน้าอย่างต่อเนื่อง ขณะที่ NPL ปรับตัวสูงขึ้นเล็กน้อย แต่ยังคงอยู่ในระดับต่ำ โดยสินเชื่อบัตรเครดิตมี NPL เพียงร้อยละ ๓.๔ ขณะที่สินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับมี NPL อยู่ที่ร้อยละ ๕.๒ ทั้งนี้ สินเชื่อกลุ่มนี้มีความเสี่ยงค่อนข้างสูง เนื่องจากเป็นสินเชื่อที่ไม่มีหลักประกัน

๓.๑.๓ หนี้สินภาคครัวเรือนจำแนกตามประเภทผู้ให้กู้

หากพิจารณาหนี้สินภาคครัวเรือนจำแนกตามประเภทผู้ให้กู้จะเห็นได้ว่า ธนาคารพาณิชย์ยังคงเป็นสถาบันการเงินที่ให้กู้สูงสุด โดยมีสัดส่วนเงินให้กู้ยืมภาคครัวเรือนคิดเป็นร้อยละ ๔๒.๗ รองลงมา ได้แก่ สถาบันการเงินเฉพาะกิจคิดเป็นร้อยละ ๒๙.๒ สหกรณ์ออมทรัพย์คิดเป็นร้อยละ ๑๕.๔ บริษัทบัตรเครดิต ลิซซิงและสินเชื่อส่วนบุคคลคิดเป็นร้อยละ ๙.๘ และสถาบันการเงินอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ ๒.๙

๓.๒ ผลกระทบของหนี้สินภาคครัวเรือน

สถานการณ์หนี้สินภาคครัวเรือนในปัจจุบันอาจกล่าวได้ว่ายังไม่ส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพทางเศรษฐกิจของไทยมากนัก เนื่องจาก

๓.๒.๑ การปรับตัวเพิ่มขึ้นของหนี้สินภาคครัวเรือนส่งผลกระทบต่อ NPL ในระบบสถาบันการเงินในระดับต่ำ แม้ว่าคุณภาพสินเชื่อจะด้อยลงบ้าง แต่ก็ยังอยู่ในเกณฑ์ดี ความเสี่ยงต่อระบบสถาบันการเงินจึงยังอยู่ในระดับจำกัดและสามารถบริหารจัดการได้ โดยไม่ส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพของระบบธนาคารพาณิชย์ในภาพรวม เนื่องจากสินเชื่อส่วนใหญ่เป็นสินเชื่อที่มีหลักประกัน (สินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยและรถยนต์)

๓.๒.๒ สถานการณ์หนี้สินภาคครัวเรือนในปัจจุบันยังทรงตัวในระดับสูง แต่อยู่ในระดับที่บริหารจัดการได้ เนื่องจากภาวะเศรษฐกิจที่ยังคงชะลอตัวอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี ๒๕๕๖ และยังขยายตัวช้ากว่าการเพิ่มขึ้นของหนี้สินภาคครัวเรือน โดยอัตราการขยายตัวของ GDP ในไตรมาส ๓ ปี ๒๕๕๘ ขยายตัวเพียงร้อยละ ๒.๒ ในขณะที่หนี้สินภาคครัวเรือนขยายตัวร้อยละ ๕.๕ จึงส่งผลให้สัดส่วนหนี้สินภาคครัวเรือนต่อ GDP เพิ่มขึ้น ซึ่งหากพิจารณาอัตราการขยายตัวของหนี้สินภาคครัวเรือนแล้ว พบว่าชะลอตัวลงอย่างต่อเนื่อง สะท้อนถึงความระมัดระวังในการใช้จ่ายของผู้บริโภคในช่วงที่เศรษฐกิจชะลอตัว

๓.๒.๓ อัตราดอกเบี้ยนโยบายที่มีแนวโน้มทรงตัวในระดับต่ำ ไม่ได้ส่งผลกระทบต่อการเพิ่มขึ้นของหนี้สินภาคครัวเรือน และไม่ได้ทำให้ภาระการผ่อนชำระสินเชื่อเพิ่มขึ้นมากนัก เนื่องจากปัจจุบัน สถาบันการเงินมีความระมัดระวังในการปล่อยสินเชื่ออยู่แล้ว อีกทั้งหนี้สินภาคครัวเรือนส่วนใหญ่เป็นสินเชื่อประเภทที่มีอัตราดอกเบี้ยคงที่ อัตราดอกเบี้ยจึงยังไม่ส่งผลกระทบต่อความสามารถในการชำระคืนสินเชื่อของผู้กู้มากนัก

๓.๒.๔ หนี้สินจากบัตรเครดิตมีสัดส่วนค่อนข้างน้อยเมื่อเทียบกับหนี้สินภาคครัวเรือนทั้งหมด โดยคิดเป็นสัดส่วนเพียงร้อยละ ๒.๘ ของหนี้สินภาคครัวเรือนทั้งหมด และมีอัตราการขยายตัวชะลอตัวลง ในขณะที่ ธปท ได้มีการกำกับดูแลเรื่องหนี้บัตรเครดิตอยู่แล้ว ตามประกาศ ธปท. ที่ สนส. ๑๘/๒๕๕๒ เรื่อง การกำหนดหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขในการประกอบธุรกิจบัตรเครดิตสำหรับผู้ประกอบธุรกิจบัตรเครดิต ซึ่งกำหนดให้ผู้ถือบัตรเครดิตจะต้องชำระหนี้บัตรเครดิตในแต่ละงวดไม่น้อยกว่าร้อยละ ๑๐ ของยอดคงค้างทั้งสิ้น หากกรณีที่ผู้ถือบัตรเครดิตมีการผิดชำระหนี้เกินกว่า ๓ เดือน นับแต่วันที่ครบกำหนดชำระ ผู้ประกอบธุรกิจบัตรเครดิตสามารถยกเลิกการใช้บัตรเครดิตของผู้ถือบัตรรายนั้นได้ทันที

๓.๓ ความคืบหน้าของการดำเนินมาตรการแก้ไขปัญหาหนี้สินภาคครัวเรือนและหนี้ในระบบของกระทรวงการคลังที่ได้ดำเนินการไปแล้ว

๓.๓.๑ การส่งเสริมการเพิ่มรายได้

๑) สถาบันการเงินเฉพาะกิจของรัฐภายใต้การกำกับดูแลของกระทรวงการคลัง ได้แก่ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) ได้ดำเนินโครงการส่งเสริมและฟื้นฟูอาชีพ โดยจัดตั้งศูนย์ชุมชนต้นแบบเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งกระจายอยู่ในจังหวัดต่าง ๆ จำนวน ๗,๙๒๔ ชุมชน เพื่อจัดฝึกอบรมให้ความรู้ในการประกอบอาชีพให้กับเกษตรกร และสร้างเครือข่ายเชื่อมโยงธุรกิจชุมชน โดยพัฒนากลุ่มธุรกิจและชุมชนไปเชื่อมโยงกับสหกรณ์การเกษตรเพื่อการตลาดลูกค้า ธ.ก.ส. หรือชุมชนอื่น จำนวน ๒,๔๐๘ ชุมชน และธนาคารออมสิน (ธ.ออมสิน) ก็ได้จัดกิจกรรมสนับสนุนช่องทางการจัดจำหน่ายสินค้าชุมชน ซึ่ง ณ วันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๕๘ ได้ดำเนินการจัดตลาดนัดสินค้าชุมชนแล้ว ๑๒ ครั้ง โดยมีร้านค้าเข้าร่วมงานทั้งหมด ๑,๓๓๙ ร้านค้า

๒) กระทรวงการคลังได้ดำเนินการตามมาตรการส่งเสริมความเป็นอยู่ในระดับหมู่บ้าน ซึ่งเป็นการให้สินเชื่อผ่านกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในอัตราดอกเบี้ยร้อยละ ๐ เป็นระยะเวลา ๒ ปี วงเงินรวม ๖๐,๐๐๐ ล้านบาท เพื่อส่งเสริมการเพิ่มรายได้แก่ผู้มีรายได้น้อย โดยมีเงื่อนไขห้ามนำไปชำระหนี้เดิม โดย ณ วันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๕๙ ธ.ก.ส. อนุมัติสินเชื่อให้กับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแล้วจำนวน ๒๕,๗๒๘ แห่ง วงเงินรวม ๒๕,๕๗๐ ล้านบาท และ ธ.ออมสินอนุมัติสินเชื่อให้กับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแล้วจำนวน ๒๒,๕๕๕ แห่ง วงเงินรวม ๒๒,๐๗๒ ล้านบาท รวมเป็น ๔๘,๒๘๓ แห่ง วงเงินรวม ๔๗,๖๔๒ ล้านบาท

นอกจากนี้ยังมีมาตรการสำหรับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองที่มีความเข้มแข็งโดยการให้สินเชื่อผ่าน ธ.ก.ส. และ ธ.ออมสิน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสนับสนุนการเพิ่มรายได้และแก้ไขปัญหาหนี้ระบบวงเงินรวม ๔๐,๐๐๐ ล้านบาท อัตราดอกเบี้ยไม่เกินร้อยละ ๕ ต่อปี โดย ณ วันที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๕๙

ธ.ก.ส. ได้อนุมัติสินเชื่อให้กับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแล้วจำนวน ๕๗๘ แห่ง วงเงินรวม ๕๑๖.๘ ล้านบาท และ ณ วันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๕๘ ธ. ออมสินได้อนุมัติสินเชื่อให้กับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแล้วจำนวน ๓,๘๗๑ แห่ง วงเงินรวม ๖,๗๕๖.๐๓ ล้านบาท

๓.๓.๒ โครงการแก้ไขปัญหาหนี้สินเกษตรกรรายย่อยผ่านระบบธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) เป็นการแก้ไขปัญหาหนี้สินและบรรเทาความเดือดร้อนของเกษตรกรรายย่อย ครอบคลุมเกษตรกรประมาณ ๘๑๘,๐๐๐ ราย มูลหนี้รวมประมาณ ๑๑๖,๐๐๐ ล้านบาท ทั้งนี้ ภายใต้โครงการดังกล่าว ประกอบด้วย ๓ โครงการย่อย ได้แก่ ๑) โครงการปลดปล่อยหนี้สิน ๒) โครงการปรับโครงสร้างหนี้สิน และ ๓) โครงการขยายเวลาการชำระหนี้สิน โดย ณ วันที่ ๕ มกราคม ๒๕๕๙ มีผู้ได้รับการแก้ไขปัญหาหนี้สินแล้วจำนวน ๖๒๓,๕๕๐ ราย มูลหนี้รวม ๙๐,๖๒๖ ล้านบาท

๑) โครงการปลดปล่อยหนี้สิน เป็นโครงการเพื่อปลดปล่อยหนี้สินให้กับกลุ่มเกษตรกรรายย่อยที่ไม่มีศักยภาพ โดยการจำหน่ายหนี้เงินกู้ออกจากบัญชีเป็นหนี้สูญตามหลักเกณฑ์การจำหน่ายหนี้ของ ธ.ก.ส. ทั้งนี้ ณ วันที่ ๕ มกราคม ๒๕๕๙ มีผู้ได้รับการแก้ไขปัญหาหนี้สินแล้วจำนวน ๙,๓๐๒ ราย มูลหนี้รวม ๔๗๐ ล้านบาท

๒) โครงการปรับโครงสร้างหนี้สิน เพื่อปรับโครงสร้างหนี้ให้กับเกษตรกรที่มีศักยภาพต่ำ และมีปัญหาในการชำระหนี้สินจากเหตุสุจริต จำเป็น และเป็นภาระหนัก โดยให้ผ่อนชำระต้นเงินตามระยะเวลาที่ตกลงกันได้ไม่เกิน ๑๐ ปี เว้นแต่มีความจำเป็น อาจกำหนดให้ชำระไม่เกิน ๑๕ ปี โดยไม่ต้องชำระต้นเงินเป็นเวลา ๓ ปี และคิดดอกเบี้ยเงินกู้ที่ปรับโครงสร้างหนี้ในอัตราปกติของ ธ.ก.ส. พร้อมทั้งสนับสนุนสินเชื่อใหม่เพื่อฟื้นฟูการประกอบอาชีพรายละไม่เกิน ๕๐,๐๐๐ บาท ทั้งนี้ ณ วันที่ ๕ มกราคม ๒๕๕๙ มีผู้ได้รับการแก้ไขปัญหาหนี้สินแล้วจำนวน ๑๖๓,๔๘๓ ราย มูลหนี้รวม ๒๖,๙๙๘ ล้านบาท

๓) โครงการขยายเวลาการชำระหนี้สิน เพื่อขยายเวลาการชำระหนี้สินให้กับเกษตรกรรายย่อยที่มีศักยภาพ แต่ได้รับผลกระทบจากการลดทำนาปรัง และราคาขายพาราตกต่ำ พร้อมทั้งสนับสนุนสินเชื่อใหม่เพื่อปลูกพืชอื่นทดแทน เป็นการส่งเสริมการเพิ่มรายได้ รายละไม่เกิน ๑๐๐,๐๐๐ บาท ทั้งนี้ ณ วันที่ ๕ มกราคม ๒๕๕๙ มีผู้ได้รับการแก้ไขปัญหาหนี้สินแล้วจำนวน ๔๕๐,๗๖๕ ราย มูลหนี้รวม ๖๓,๑๕๘ ล้านบาท

๓.๓.๓ การแก้ไขปัญหาหนี้สินนอกระบบ

๑) กระทรวงการคลังได้ดำเนินการตามแนวทางการแก้ไขปัญหาหนี้สินนอกระบบอย่างบูรณาการและยั่งยืน ด้วยการส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามามีบทบาทในการแก้ไขปัญหาหนี้สินนอกระบบแก่สมาชิกผ่านองค์กรการเงินชุมชนที่เข้มแข็งและมีศักยภาพ ควบคู่ไปกับการพิจารณาแหล่งเงินกู้ในระบบของสถาบันการเงินเฉพาะกิจ และการสร้างกลไกของคณะกรรมการระดับจังหวัดทุกจังหวัดทั่วประเทศ เพื่อสนับสนุนการเจรจาไกล่เกลี่ยประนีประนอมหนี้สินนอกระบบ และการฟื้นฟูศักยภาพการหารายได้ของลูกหนี้สินนอกระบบ ซึ่งกำกับดูแลการดำเนินงานโดยคณะกรรมการกำกับแก้ไขปัญหาหนี้สินภาคประชาชน ทั้งนี้ กระทรวงการคลังอยู่ระหว่างการประเมินความสำเร็จของการแก้ไขปัญหาหนี้สินนอกระบบในองค์กรการเงินชุมชนนาร่อง ๔๗ แห่ง การจัดทำต้นแบบการแก้ไขปัญหาหนี้สินนอกระบบโดยองค์กรการเงินชุมชน ตลอดจนเผยแพร่ต้นแบบดังกล่าวให้แก่เครือข่ายองค์กรการเงินชุมชนเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ทั่วประเทศ

๒) ตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๕๙ เป็นต้นไป กระทรวงการคลังจะเริ่มดำเนินโครงการนำร่องแก้ไขปัญหาหนี้สินนอกระบบระดับชุมชนในจังหวัดต่าง ๆ โดยจัดหน่วยเคลื่อนที่เข้าไปถึงชุมชนเพื่อดำเนินกิจกรรมไกล่เกลี่ยประนีประนอมหนี้ อำนวยความสะดวกด้านการสนับสนุนแหล่งทุน จัดโปรแกรมฟื้นฟูหรือฝึกทักษะในการประกอบอาชีพ ให้ความรู้ทางการเงิน และให้คำปรึกษาทางกฎหมายเกี่ยวกับปัญหาหนี้สินแก่ประชาชนระดับฐานราก

๓) กระทรวงการคลังได้ส่งเสริมให้มีการเข้าถึงแหล่งเงินทุนของประชาชนผ่านผู้ให้บริการสินเชื่อรายย่อยประเภทใหม่ ได้แก่ สินเชื่อรายย่อยเพื่อการประกอบอาชีพภายใต้การกำกับ (สินเชื่อ นาโนไฟแนนซ์) โดยกำหนดวงเงินกู้ไม่เกิน ๑๐๐,๐๐๐ บาทต่อราย และมีอัตราดอกเบี้ยไม่เกินร้อยละ ๓๖ ต่อปี

ซึ่งจะส่งผลให้ประชาชนสามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนเพื่อการประกอบอาชีพได้สะดวกยิ่งขึ้น และช่วยบรรเทาภาระดอกเบี้ยจากการกู้ยืมเงินนอกระบบ โดย ณ วันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๕๙ มีผู้ได้รับอนุญาตให้ประกอบธุรกิจสินเชื่อรายวันแล้วจำนวน ๒๕ ราย ซึ่งมีทุนจดทะเบียนรวมกันประมาณ ๒๐,๔๓๖ ล้านบาท และมีจำนวนสาขา ๒,๗๓๗ สาขา นอกจากนี้ ยังมีบริษัทที่อยู่ระหว่างการพิจารณาของกระทรวงการคลังจำนวน ๑ ราย และอยู่ระหว่างการพิจารณาของ ธปท. จำนวน ๑ ราย ทั้งนี้ มีบริษัทที่เปิดให้บริการสินเชื่อรายวันแล้วจำนวน ๘ ราย มีการให้สินเชื่อแล้วจำนวน ๕,๘๔๗ ราย เป็นวงเงินรวม ๑๑๕.๕๕ ล้านบาท

๔) ในส่วนของสถาบันการเงินเฉพาะกิจ โดย ธ.ก.ส. ได้ดำเนินโครงการแก้ไขปัญหาหนี้ในระบบสำหรับเกษตรกรที่สนใจและมีภาระหนี้ในระบบ โดย ณ วันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๕๘ มีผู้ได้รับการช่วยเหลือแล้วจำนวน ๓๘,๕๓๙ ราย มูลหนี้รวม ๓,๗๖๙ ล้านบาท สำหรับ ธ. ออมสินได้ดำเนินโครงการแก้ไขปัญหาหนี้ในระบบเช่นกัน และรับขึ้นทะเบียนผู้เป็นหนี้สินนอกระบบเช่นเดียวกับ ธ.ก.ส. โดย ณ วันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๕๘ มีผู้ได้รับการช่วยเหลือแล้วจำนวน ๓,๓๐๔ ราย มูลหนี้รวม ๓๙๗.๘๒ ล้านบาท

๓.๓.๔ การให้ความคุ้มครองผู้ที่เป็นลูกหนี้

กระทรวงการคลังได้เสนอพระราชบัญญัติการทวงถามหนี้ พ.ศ. ๒๕๕๘ ซึ่งได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ ๖ มีนาคม ๒๕๕๘ โดยพระราชบัญญัตินี้มีสาระสำคัญเรื่องกำหนดหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขในการทวงถามหนี้ที่เหมาะสม ความเป็นธรรมต่อลูกหนี้และบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้อง โดยกำหนดให้ผู้ทวงถามหนี้ต้องมีการจดทะเบียนต่อทางราชการ และต้องขออนุญาตต่อคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจการเงินแห่งชาติ (ก.ก.ช.) ก่อนการทวงถามหนี้ได้เฉพาะลูกหนี้และผู้ค้ำประกันเท่านั้น ห้ามใช้ความรุนแรงในการทวงถามหนี้ ทั้งนี้ พระราชบัญญัตินี้ได้มีผลบังคับใช้แล้วเมื่อวันที่ ๒ กันยายน ๒๕๕๘ (๑๘๐ วัน นับแต่วันที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษา)

๓.๓.๕ การให้ความรู้ทางการเงิน (Financial Literacy)

ในส่วนของสถาบันการเงินเฉพาะกิจโดย ธ.ก.ส. ได้ให้ความสำคัญเรื่องการให้ความรู้ทางการเงินควบคู่กับการสนับสนุนสินเชื่อและได้ดำเนินโครงการให้ความรู้ทางการเงิน โดยมีกลุ่มเป้าหมายเป็นเกษตรกรและเยาวชน ซึ่งเนื้อหาความรู้ทางการเงินจะแบ่งเป็นการให้ความรู้ทางการเงินเกี่ยวกับการเรียนรู้ชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การให้ความรู้เกี่ยวกับการออม และการให้ความรู้ก่อนการกู้เงิน โดย ณ วันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๕๘ มีผู้ได้รับการอบรมแล้วจำนวน ๓๖,๘๓๑ ราย นอกจากนี้ ธ. ออมสินได้ดำเนินโครงการพัฒนาศักยภาพกลุ่มองค์กรการเงินชุมชน โดยการอบรมให้ความรู้ในเรื่องการออมและการสร้างวินัยทางการเงินผ่านการจัดทำบัญชีรายรับและรายจ่าย การอบรมการจัดทำบัญชีการเงิน และการบริหารจัดการกลุ่มให้กับกลุ่มองค์กรการเงินชุมชน กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง กลุ่มโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) และกลุ่มวิสาหกิจชุมชน โดย ณ วันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๕๘ มีผู้ได้รับการอบรมแล้วจำนวน ๑๐,๗๘๘ ราย

๓.๓.๖ โครงการของขวัญปีใหม่ ๒๕๕๙ ของกระทรวงการคลัง

คณะรัฐมนตรีได้อนุมัติมาตรการโครงการของขวัญปีใหม่ ๒๕๕๙ ตามที่กระทรวงการคลังเสนอเมื่อวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๕๘ ซึ่งจะเป็นการบรรเทาภาระหนี้สินให้กับลูกหนี้ผ่านสถาบันการเงินเฉพาะกิจ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

๑) โครงการชำระดอกเบี้ยคืนของ ธ.ก.ส. โดยคืนดอกเบี้ยให้แก่ลูกค้าร้อยละ ๓ ถึงร้อยละ ๕ ของดอกเบี้ยที่ลูกค้าชำระตามประวัติการผ่อนชำระของลูกค้า สำหรับลูกค้าที่มาชำระหนี้ ธ.ก.ส. ตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน ๒๕๕๘ ถึง ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๙ เพื่อส่งเสริมการมีวินัยทางการเงินสำหรับกลุ่มลูกค้าเกษตรกร กลุ่มเกษตรกรและสหกรณ์การเกษตร โดยคาดว่าจะมีผู้ได้รับประโยชน์จากโครงการนี้เป็นเกษตรกรจำนวน ๓.๕๓ ล้านครัวเรือน กลุ่มเกษตรกร ๖๔ กลุ่ม และสหกรณ์การเกษตร ๑,๓๘๕ แห่ง

๒) โครงการคืนเงินให้ลูกค้ารายย่อยที่มีวินัยทางการเงินโดย ธ. ออมสิน ซึ่งจะคืนดอกเบี้ยให้แก่ลูกค้าร้อยละ ๑ ถึงร้อยละ ๓ ของดอกเบี้ยที่ลูกค้าชำระในปี ๒๕๕๘ ให้แก่ลูกค้ารายย่อย

ที่มีวงเงินกู้ไม่เกิน ๒๐๐,๐๐๐ บาท และเป็นลูกค้าที่มีประวัติการชำระหนี้ดีตั้งแต่ ๑ ปีขึ้นไป โดยคาดว่าจะมีผู้ได้รับประโยชน์จากโครงการนี้ประมาณ ๗๐๐,๐๐๐ ราย

๓) โครงการของขั้วปีใหม่ ๒๕๕๙ ของธนาคารอาคารสงเคราะห์ (ธอส.) โดย ธอส. จะจ่ายเงินจำนวน ๑,๐๐๐ บาท ให้กับผู้ที่มิประวัติผ่อนชำระหนี้ดีย้อนหลัง ๓๖ เดือน ซึ่งไม่เป็นหรือไม่เคยเป็น NPL และมีวงเงินกู้รวมวงเงินกู้ทุกบัญชีไม่เกิน ๕๐๐,๐๐๐ บาท โดยผู้กู้สามารถขอรับเงินคืนได้ตั้งแต่วันที่ชำระเงินงวดเดือนธันวาคม ๒๕๕๘ ถึงวันที่ ๒๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙ เพื่อส่งเสริมการมีวินัยทางการเงินในการผ่อนชำระเงินกู้เพื่อที่อยู่อาศัยของกลุ่มลูกค้าผู้มีรายได้น้อยของ ธอส. และเติมกำลังซื้อให้กับกลุ่มผู้มีรายได้น้อยเพื่อให้เกิดการใช้จ่ายหมุนเวียนในระบบเศรษฐกิจภายในประเทศ โดยคาดว่าจะมีผู้ได้รับประโยชน์จากโครงการนี้จำนวน ๑๐๔,๗๘๖ ราย

๓.๓.๗ มาตรการบรรเทาภาระหนี้สินของผู้ถือบัตรเครดิต

ชปท. ได้ลดอัตราค่าธรรมเนียมการติดตามการทวงถามหนี้ของสินเชื่อบัตรเครดิต และสินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับ โดยกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมติดตามทวงถามหนี้ตามจริงหรือสูงสุดไม่เกิน ๒๐๐ บาทต่อครั้ง จากเดิมที่เคยจัดเก็บสูงสุด ๕๐๐ บาท ถึง ๑,๐๐๐ บาทต่อครั้ง ตั้งแต่วันที่ ๔ มกราคม ๒๕๕๙

๔. ขอบข่ายและมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง

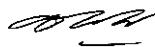
ข้อสั่งการของนายกรัฐมนตรีในคราวประชุมคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๕๘ ให้กระทรวงการคลังเร่งดำเนินการตามข้อสั่งการของนายกรัฐมนตรีในคราวประชุมคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๕๗ ที่ให้กระทรวงการคลังศึกษาแนวทางและมาตรการในการลดภาระหนี้สินภาคครัวเรือน และหนี้ในระบบที่เพิ่มสูงขึ้นในปัจจุบันให้เป็นรูปธรรมโดยเร็ว และให้กำหนดมาตรการแก้ไขปัญหาภาระหนี้สินที่เกิดจากการใช้บัตรเครดิต และให้รายงานความคืบหน้าต่อคณะรัฐมนตรีทราบภายในเดือนมกราคม ๒๕๕๙

๕. ข้อเสนอของส่วนราชการ

กระทรวงการคลังขอให้คณะรัฐมนตรีรับทราบสถานการณ์หนี้สินภาคครัวเรือน ผลกระทบของหนี้สินภาคครัวเรือน และมาตรการในการลดภาระหนี้สินภาคครัวเรือนและหนี้ในระบบตามข้อ ๓

จึงเรียนมาเพื่อโปรดนำกราบเรียนนายกรัฐมนตรีเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีทราบต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายวิสุทธิ์ ศรีสุพรรณ)

รัฐมนตรีช่วยว่าการฯ รักษาการแทน

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง

สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง

สำนักนโยบายพัฒนาระบบการเงินภาคประชาชน

โทร. ๐ ๒๑๖๙ ๗๑๒๗ ต่อ ๑๑๕

โทรสาร ๐ ๒๑๖๙ ๗๑๓๗